

76
A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének ülésén részt vevő csehszlovák küldöttség vezetőjének felszólalása

Tisztelt elvtársak!

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének legutóbbi berlini értekezlete óta olyan fontos események történtek, amelyek jelentős mértékben elősegítették az európai feszültség enyhülését és földrészünk általános légkörének javulását. Ebben a vonatkozásban döntő szerepet játszott a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusának békeprogramja, amelyre a nagy szovjet békekezdeményezés és a szövetséges szocialista országok - ezen kezdeményezésével összehangolt - tevékenysége épül. A nemzetközi tevékenység, a népek békéjéért, szabadságáért és társadalmi haladásáért folytatott nemzetközi harc eme komplex és támadó programja célul tűzi ki a jelenkori problémák konstruktív megoldását és ezzel együtt a szocializmus és a világon meglevő valamennyi más forradalmi és haladó áramlat befolyásának és szerepének további erősítését. Ugyanakkor a szocialista országok békepolitikájának széleskörű kibontakoztatása megghusítja az amerikai imperializmus és szövetségeseinek szovjetellenes fondorlatait, valamint a Kínai Népköztársaság maoista vezetőinek az egész szocialista közösség ellen irányuló szakadár politikáját.

A kommunista és munkáspártok utóbbi időben tartott kong-

resszusai kifejezésre juttatták, hogy teljes mértékben egyet-
értenek a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusának
békeprogramjával és aktívan támogatják azt. A Csehszlovák
Kommunista Párt és népünk szintén nagyon értékeli és teljes
mértékben támogatja ezt a programot, mert teljes egészében
megfelel a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban élő népek
létérdekeinek. A CSKP XIV. kongresszusán elfogadott határozat
külpolitikai része a szocialista országok egységes, összehan-
golt politikájából indul ki, melynek e program az alapja. Pár-
tunk kongresszusán azt is hangsúlyoztuk, hogy a nemzetközi küz-
dőtéren még inkább fokozni kell a Csehszlovák Szocialista Köz-
társaság kezdeményező tevékenységét, ami hatékonyan elősegítené
a szocialista országok közös irányvonalának realizálását. A
Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának októberi
plénuma, amely az elmúlt évben folyt le, ebben a szellemben
dolgozta fel a XIV. kongresszus külpolitikai vonatkozású kö-
vetkeztetéseit.

Ezen határozatokból kiindulva, még nagyobb mértékben hozzá-
akarunk járulni az európai tartós béke és biztonság eléréséhez
szükséges feltételek megteremtéséhez. Fokozódó külpolitikai
aktivitásunk és belső helyzetünk konszolidálása eredményeként
sikerült leküzdenünk a nyugati reakciós körök köztársaságunk
elszigetelésére irányuló próbálkozásait, sikerült előbbre
vinnünk a nyugat-európai országokkal kiépült kétoldalú kapcso-
lataink fejlődését, s azt is elértük, hogy hatékonyabban részt
vehetünk az európai biztonságról és együttműködésről folyta-

tott dialógusban. Az utóbbi időben például ebben a szellemben folytattunk tárgyalásokat több nyugat-európai állam képviselőivel. Különösen nagy figyelmet fordítottunk a Német Szövetségi Köztársasággal folytatott tárgyalásokra. Pozitívan értékeljük Brandt kancellár kormányának a Német Szövetségi Köztársaság és a szocialista államok közötti viszony normalizálására irányuló törekvését.

A Szovjetunió erőfeszítései nyomán olyan fontos külpolitikai események következhetnek be, mint például a szovjet-nyugatnémet és a lengyel-nyugatnémet szerződés megkötése, a Nyugat-Berlinre vonatkozó négyhatalmi egyezmény létrejötte és az NDK-NSZK közötti, valamint az NDK és a nyugat-berlini szenátus közötti megállapodások aláírása. Örömmel állapítjuk meg, hogy a Német Szövetségi Köztársaságban már elkezdődött a szovjet-nyugatnémet és a lengyel-nyugatnémet szerződés ratifikálásának folyamata.

Ezekbe a széles keretekbe helyezzük a Német Szövetségi Köztársasággal folytatott előzetes tárgyalásainkat is, amelyek a múlt évben folytak. Már részletesen tájékoztattuk a testvérpártokat arról a helyzetről, amelyben jelenleg vagyunk. Ezért ma csupán e politika egyes legfontosabb aspektusaira hívnám fel a figyelmet.

A Német Szövetségi Köztársasággal kiépült gazdasági kapcsolataink komolyabb akadályok nélkül fejlődnek és növekvő tendenciát mutatnak.

Más síkban fejlődnek a Német Szövetségi Köztársasággal fennálló politikai kapcsolataink, amelyek - nem a mi hibáinkból - rendellenesek. A múltban mindig védelmeztük azon elvi álláspontunkat, hogy a müncheni egyezmény a nácik büns békellenes összeesküvésének részét képezte, lépést jelentett a második világháború kirobbantása felé és Csehszlovákia ellen elkövetett büncselekmény volt. Ez az álláspont újra megerősítést nyert XIV. kongresszusunk által, amikor a kongresszus kiemelte, hogy elvárjuk, hogy a Német Szövetségi Köztársaság ebből a történelmi igazságból levonja majd a kategórikus politikai, erkölcsi és nemzetközi-jogi következtetéseket, s a müncheni egyezményt kezdettől fogva érvénytelennek ismeri el.

Az előzetes tárgyalások négy fordulója lehetővé tette a nézetek összehasonlítását. A tárgyalások során teljes mértékben beigazolódott azon feltevésünk, hogy a jövőbeni tárgyalások bonyolultak lesznek és sok időt fognak igénybe venni. A szövetségi kormány továbbra is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a müncheni diktátum ideiglenesen érvényes egyezmény volt. A mi álláspontunk következetes abban a vonatkozásban, hogy a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közötti viszony normalizálása elképzelhetetlen München elejétől fogva való érvénytelenségének elismerése nélkül. A müncheni egyezmény érvénytelenségének kérdése számunkra egyáltalán nem formális kérdés, vagy presztiziskérdés. Köztünk és a Német Szövetségi Köztársaság között állandóan elvileg eltérő politikai koncepciókról van szó a müncheni

ni egyezmény érvénytelenségével kapcsolatos kérdés megközelítésében. A Német Szövetségi Köztársaság szemlátomást abból a feltevésből indul ki, hogy az általános politikai fejlődés következtében a CSSZK kénytelen lesz elállni arra vonatkozó követelésétől, hogy a müncheni egyezményt kezdettől fogva érvénytelennek ismerjék el. Ezért nem óhajtja kifejezni a müncheni egyezmény érvénytelenségével való egyetértését, erre nem hajlandó sem közvetve, sem pedig a fennálló csehszlovák határok jogi sérthetetlenségének megerősítése útján, amint ezt mi javasoltuk.

A nyugatnémet küldöttség elvetette azon javaslatainkat, amelyek a célszerű tárgyalások folytatásának más lehetőségére vonatkoznak, így például a müncheni egyezmény érvénytelenségével összefüggő következmények konkrét megoldása útján, vagy a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között előreláthatólag létrejövő egyezmény más cikkelyeinek megfogalmazása útján történő tárgyalások lehetőségére, noha az elvi kérdés megoldása a felső szintű tárgyalások feladata lenne. Az NSZK-val folytatott tárgyalások során a CSSZK saját lehetőségeinek végső határáig ment el, így még a müncheni egyezmény érvénytelenségének elismertetésére vonatkozó más megfogalmazás kérdésében is tovább ment annál, mint ami le van fektetve a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a szövetségesei között meglevő egyezményekben. Elvi álláspontunkat védelmezve, maximális készséget tanúsítottunk annak érdekében, hogy a Német Szövetségi Köztársaság számára elfogadható megoldást találjunk az érvénytelenség

polgári-jogi következményeit illetően, s értésre adtuk, hogy készek vagyunk nagylelkűen hozzáállni a területünk jelentős részének megszállásával okozott károk megtérítésének kérdéséhez.

A csehszlovák javaslatok elvetésekor a nyugatnémet delegáció a további tárgyalások célszerűségét a müncheni egyezmény érvénytelenségére vonatkozó nyugatnémet fogalmazás-tervezethez való - a nyugatnémet küldöttség véleménye szerinti - "konstruktív" hozzáállástól tette függővé. Ez a megfogalmazás állítólag a végső határt jelenti, azt a határt, ameddig a Német Szövetségi Köztársaság elmehet, illetve kész elmenni. Ezenkívül az NSZK tervezete az úgynevezett müncheni egyezmény ideiglenes érvényességéből indul ki. Az NSZK küldöttsége megkísérli, hogy nyomást gyakoroljon a CSSZK-ra, mégpedig oly módon, hogy az európai és a Német Szövetségi Köztársaságon belüli helyzet általános alakulására hivatkozik. Azzal érvel, hogy a Szovjetunióval és a Lengyel Népköztársasággal kötött szerződések ratifikálása után - 1972 őszén - az NSZK-ban éles választási harc kezdődik, amely nem fog kedvező légkört biztosítani az olyan nehéz szerződésről folytatandó tárgyalásokhoz, mint amilyen a CSSZK és az NSZK közötti szerződés.

Csehszlovákia mindig abból indult ki, hogy a müncheni egyezmény kezdettől fogva érvénytelen, s ennek folytán a csehszlovák határok megváltozhatatlenségét hirdette, mely határok immár negyedszázada egyidejűleg az egész szocialista közösség határai is. A Német Szövetségi Köztársaság álláspontja, mely szerint a müncheni egyezmény bizonyos ideig érvényes volt,

másképp nem értelmezhető, mint annak állítása, hogy a csehszlovák terület jelentős részének erőszakos anektálása törvényes volt. Minden eddigi csehszlovák kormány követelte a müncheni egyezmény kezdettől fogva való érvénytelenségének elismerését. Mint ismert, a müncheni egyezményt aláíró két állam - Franciaország és Olaszország - még a háború idején érvénytelennek nyilvánította a szóban forgó egyezményt. A Szovjetunió - mint ismeretes - soha sem ismerte el a müncheni egyezmény érvényességét.

A csehszlovák jogrend már a háború idején a müncheni egyezmény kezdettől való érvénytelenségéből indult ki.

A müncheni egyezmény ideiglenes érvényességére vonatkozó követelés jogosságának elismerése ellentmondana a CSSZK és a többi szocialista állam - a CSSZK-nak a SZU-val, az NDK-val, az LNK-val, az MNK-val, a BNK-val és az RSZK-val kötött - szövetségi szerződéseinek azon cikkelyeivel is, amelyek a müncheni egyezmény érvénytelenségéről szólnak.

Mi abból indulunk ki, hogy egy olyan helyzetben, amikor a szocialista államok a Német Szövetségi Köztársaság irányában folytatott egységes akcióikkal ily nagy sikereket értek el, továbbra is összehangolt lépésekre van szükség, s ne kerüljön sor olyan egyezmény aláírására az NSZK-val, amelyben törvényesítve lenne az úgynevezett müncheni egyezmény ideiglenes érvényessége.

A Német Szövetségi Köztársaság annak tudatában foglal állást a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal folytatandó

tárgyalások kérdésében, hogy az adott esetben a dolog olyan problémákat érint, amelyek különböznek azoktól a kérdésektől, amelyek a Szovjetunióval, a Lengyel Népköztársasággal, a Német Demokratikus Köztársasággal létrejött szerződések, valamint a Nyugat-Berlinre vonatkozó egyezmény vitája során merültek fel, s ezt a körülményt arra próbálja felhasználni, hogy megkülönböztető hozzáállást alakítson a szocialista közösség országai felé, hogy megosszon bennünket. Meg vagyunk győződve arról, hogy a Német Szövetségi Köztársaság ezen próbálkozásai eleve kudarcra vannak ítélve.

Engedjék meg, hogy a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának nevében elismerésünket és hálás köszönetünket fejezzem ki azért a támogatásért és segítségért, amelyet a testvérpártok, a szövetséges országok nyújtottak a CSSZK-nak, valamint azért, hogy a követelésünkben a Varsói Szerződés tagállamainak közös követelését látják. Még a Politikai Tanácskozó Testület értekezlete előtt azzal a kéréssel fordultunk önökhöz, hogy nyujtsanak támogatást és segítséget nekünk, ami véleményünk szerint - amint erről a fentiekben már szoltunk, - a Varsói Szerződésben részt vevő tagállamok Politikai Tanácskozó Testületének zárónyilatkozatában juthatna kifejezésre. Továbbá ez a segítség és támogatás kifejezésre juthat a Német Szövetségi Köztársaság kormányára gyakorolt politikai nyomásban, meggyőzve őt annak szükségességéről, hogy reális álláspontot foglaljon el a müncheni egyezmény érvénytelenségére vonatkozó csehszlovák javaslatokkal kapcsolatban, meggyőzve őt arról, hogy a szocia-

lista országok és az NSZK kifejezettebb közeledéséhez vezető újabb lépések a CSSZK és az NSZK közötti tárgyalások befejezésétől függnék. Ebből a szempontból mi rendkívül fontos kérdésnek tekintjük a többi szocialista állam és a Német Szövetségi Köztársaság közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének idejét és módját.

Ezzel tulajdonképpen a Német Szövetségi Köztársaság kormányát arról akarjuk meggyőzni, hogy mindazon törekvései, amelyek a szocialista országok irányában a differenciálást célozzák, eleve kudarcra vannak ítélve. Továbbá csökkenteni akarjuk a Német Szövetségi Köztársaság kormányának manőverezési és lavirozási idejét, ami szemlátomást a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Varsói Szerződéshez tartozó többi tagállam idegeinek és álláspontjuk szilárdságának ellenőrzésére szolgál.

A közeli napokban új kezdeményezést akarunk tenni az NSZK-hoz fűződő kapcsolatok terén: kezdeményezni fogjuk a felső szintű tárgyalások felujítását. Am továbbra is ragaszkodni fogunk azon követelésünkhöz, hogy ismerjék el a müncheni egyezmény kezdettől való érvénytelenségét.

Elvtársak!

A Varsói Szerződés tagállami által tett célratörő és kitartó erőfeszítések nyomán, amelyek az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet realizálása érdekében történtek, az elmúlt évben - amint erről már szóltunk - pozitív eredmények születtek. Beigazolódott, hogy az 1970 decemberében tar-

tott berlini értekezleten elfogadott nyilatkozatunk helyes és mozgósító volt, hogy világosan kifejezte a napirendre került szükségleteket és feladatokat.

Ujra megerősítést nyert, hogy a Varsói Szerződéshez tartozó országok közös, összehangolt akciói a leghatásosabb módszernek és eszköznek tekinthetők közös céljaink elérésében, hogy minden ország számára lehetővé teszik tevékenységük maximális kibontakoztatását, s növelik minden ország nemzetközi tekintélyét. Közös akcióink mozgósítják a széles közvéleményt, olyan szövetségeseket szereznek, akik a semleges és más államok kormányainál az értekezlet mielőbbi előkészítését és összehívását szorgalmazzák, tiszteletet keltenek a békés egymás mellett élés ellenfeleiben, arra készítetve őket, hogy a visszavonulás taktikájához folyamodjanak.

Ennek eredményeként először azokat a kísérleteket sikerült meghiusítanunk, amelyek az összeurópai értekezlet összehívásának gondolatát próbálták elfojtani, majd pedig azokat a törekvéseket, amelyek az előkészítés és az összehívás meghatározatlan időre történő elodázását célozták. Az Északatlanti Szövetség Tanácsának nemrég tartott ülésszaka a NATO katonai potenciáljának erősítését szolgáló intézkedések egész sorát hagyta jóvá, a fenti ülésszak ismét igazolta e szervezet agresszív jellegét. Ugyanakkor kénytelen volt bizonyos mértékig kifejezni az összeurópai értekezlet előkészítésével kapcsolatos egyetértését, sőt ezen az ülésszakon egyebek között arról is folyt vita, hogy mikor kell hozzáfogni az értekezlet előké-

szítéséhez. Maga ez a tény is meggyőzően bizonyítja: mily nagy utat tettünk meg előre. Az is bebizonyosodott, hogy az elmúlt év december 1-én, országaink varsói külügyminiszteri értekezletén elfogadott felhívás időszerű és helyes volt.

Ezen tapasztalatokból egyértelmű következtetés vonható le: eszerint a jövőben is együtt és összehangoltan kell cselekednünk, mert ez a záloga annak, hogy újabb sikereket érjünk el a közös célhoz vezető úton. A feladatok számának növekedése és sürgős jellege megköveteli, hogy a Varsói Szerződésen belül bizonyos szervezeti intézkedéseket foganatosítsunk, olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé tennék közös felkészülésünk hatékonyságának fokozását, együttműködésünk és koordinációs tevékenységünk operativitásának erősítését az egyre gyorsabban változó helyzet szükségleteinek figyelembevételével.

Európában a békés egymás mellett élés ellenzői kénytelenek voltak visszavonulni, s taktikájuk megváltoztatására kényszerültek, a fegyvert azonban nem tették le. Ezt láthatjuk a NATO akcióiban, továbbá abban is, amit előtérbe helyez. A NATO újra és újra megkísérli az összeurópai értekezlet sokoldalú előkészítésének elhalasztását és arra összpontosítja a figyelmét, hogy az értekezlet programjával és irányvonalával kapcsolatban a saját reakciós elképzeléseit csempéssze be. Mivel képtelen meggyőztetni magának az értekezlet összehívásának a gaondolatát, ezért megpróbál olyan jelleget kölcsönözni neki, amely a valóságban éles ellentétben áll az európai béke, biztonság és együttműködés ügyével. A NATO -országok

a részt vevő államok úgynevezett kibékülését és az akadályok evolúciós úton történő eltávolítását tűzik ki az értekezlet céljául. Az értekezlet napirendjére a személyek úgynevezett szabad mozgásáról, az információk és az eszmék szabad áramlásáról szóló pontot ajánlják felvenni. Arra törekednek, hogy a gazdasági együttműködést összekapcsolják az ideológia terén történő békés egymás mellett éléssel, hogy elkenőzzék és csökkentsék azokat a különbségeket, amelyek mindig is létáznifognak az osztályszempontból egymástól eltérő társadalmak bármilyen együttműködése során.

Mint látható, a nyugati reakciós erők az értekezlet nemesezsméit reakciós céljaik megvalósítása érdekében akarják felhasználni, s az európai értekezlettel kapcsolatban így akarják realizálni körmönfont politikájukat, melynek a végső célja - bárhogyan is nevezik - az, hogy megosszák a szocialista országok közösségét, hogy tovább szítsák a nacionalizmust és fokozzák országaink ideológiai bomlasztását.

Ugy véljük, hogy e politika ellen - a be nem avatkozás, az egyenjogúság és a kölcsönös elfogadhatóság elveinek hangsúlyozása mellett - el kell készíteni a gazdasági, a műszaki és a tudományos tervezetek programját, mely tervezetek számításba vennék az egyes európai országok politikai, gazdasági és természeti adottságait. Ezért - véleményünk szerint - célszerű lenne az európai kulturális kapcsolatok saját kodifikálásával időben sikraszállni, határozottan kiállni ezen

kapcsolatok kétoldalú bázisa mellett, s ezen tapasztalatokat a kulturális együttműködés európai chartájában lenne célszerű összegezni.

Ennek megfelelően harcot kell majd folytatni az értekezlet irányvonalaért és konkrét tartalmáért. Megítélésünk szerint a jelenlegi szakaszban a fő feladat erre a területre tevődik át. Következésképpen feltétlenül gyorsan kell cselekedni és gyökerében el kell nyesni a reakciós próbálkozásokat, s közben hangoztatnunk kell az értekezlet irányával és céljaival, napirendjével és eljárási-elvi kérdéseivel kapcsolatos elképzeléseinket.

Meg vagyunk győződve arról, hogy célszerű lenne, ha külügyminisztereinket megbíznánk az értekezlet egyes napirendi pontjaira vonatkozó dokumentumtervezetek gyorsított ütemben történő részletes kidolgozásával, valamint az eljárás kérdések végleges formába öntésével, s ennek során figyelembe kell venni más országok realista javaslatait is. A Csehszlovák Szocialista Köztársaság a továbbiakban is sokoldalúan részt akar venni a Varsói Szerződéshez tartozó országok ezen kollektív előkészítő munkájában, bármilyen kérdéseket is érint: politikai-jogi, gazdasági, tudományos-technikai vagy kulturális téren. Az európai biztonság fokozásával, az európai kapcsolatos és együttműködés fejlesztésének biztosításával, szavatolásával kapcsolatos kérdések általunk történő kidolgozása megfelel az előterjesztett nyilatkozat-tervezet

szellemének és irányvonalának. Hozzáfogtunk a kereskedelmi, a gazdasági és a tudományos-műszaki együttműködés kérdéseinek kidolgozásához. Tudjuk, hogy a Varsói Szerződés más országai is nagy figyelmet fordítanak ezen kérdések mélyreható és konkrét kidolgozására. Következésképpen reálisan elképzelhető, hogy viszonylag rövid idő alatt közös következtetésekre jutunk.

Ezt követően a közös feladatunk az lesz, hogy határozottan törekedjünk az ily módon aktualizált tervezetek megvalósítására és azon kísérletek megakadályozására, amelyek arra irányulnak, hogy az értekezlet egyes napirendi pontjainak tartalmát és magát az értekezletet más irányba tereljék. Javaslataink teljes mértékben megfelelnek azon elvnek, mely szerint a kevésbé bonyolult problémákkal és az összes résztvevő országok számára elfogadható döntésekkel/határozatokkal kell kezdeni.

A legutóbbi események arról tanuskodnak, hogy a helyzet megérett az összeurpai értekezlet sokoldalú előkészítésének megkezdésére. Következésképpen fel kell lépünk az értekezlet elodászását célzó újabb manőverek ellen. Újabb lökést kellene adni a finn kezdeményezésnek annak érdekében, hogy az értekezlet megtartására még ebben az évben sor kerülhessen.

Kétségtelen, hogy a helyzet most kedvezőbb, mint bármikor a múltban. S ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy

az a testvéri segítség, amelyet 1968-ban népünknek nyújtottak, nemcsak Csehszlovákia szempontjából, hanem a nemzetközi kommunista mozgalom számára is nagy jelentőséggel bírt. Ha nem vetettünk volna véget a csehszlovákiai helyzet negatív alakulásának, akkor nem jöttek volna létre az európai feszültség és a nemzetközi kapcsolatok terén fennálló feszültség enyhüléséhez szükséges azon kedvező feltételek sem, amelyeknek jelenleg tanúi lehetünk. Az elért eredmények teljes mértékben igazolják, hogy közös külpolitikai elgondolásaink realizálása szempontjából a döntő tényezők: a szocialista országok magabiztossága és akcióik összehangolása valamennyi fontos kérdésben. Ebből a szempontból nagy jelentőséget tulajdonítunk jelenlegi tanácskozásunknak.

Az európai értekezlet gyorsított összehívásának, az értekezlet helyes tartalmának és megfelelő eljárásának kérdésében végrehajtandó közös akcióink továbbra is rugalmasak kell hogy legyenek. A többi ország elfogadható nézeteinek és javaslatainak támogatásával ezen országokat bevonhatjuk az aktív együttműködésbe. Ez a semleges országokra, valamint egyes más nyugat-európai államokra is vonatkozik, különösen Franciaországra, melynek az értekezlet munkájával kapcsolatos elgondolásai közel állnak a mieinkhez.

A mi javaslataink és céljaink valamennyi európai nép, Európa és az egész világ békéjének és biztonságának érdekét szolgálják. Ezért van az, hogy a megvalósításukért indított

mozgalomba földrészünk lakosságának egyre nagyobb része kapcsolódik be. Ezzel összefüggésben nagy jelentőségre tesz szert az összeurópai értekezlet gondolatát támogató európai képviseleti közgyűlés brüsszeli összehívására vonatkozó határozat. Tisztázzuk testvérpártok és az egyes európai országok haladó erőinek álláspontját, valamint annak lehetőségét, hogy az értekezlet támogatására megrendezzük az európai egyetemek képviselőinek találkozóját, melyet a prágai Károly Egyetem szervezhetne. A kezdeményezést továbbra sem szabad kiengedni a kezünkől, s egyre több szövetségest kell megnyernünk. Közös, összehangolt akcióink ma is az új sikerek zálogát jelentik.

A csehszlovák küldöttség megítélése szerint az európai békéről, biztonságról és együttműködésről szóló Nyilatkozat előterjesztett tervezete teljes egészében megfelel a jelenlegi helyzetnek és az igényeknek, s lehetővé teszi, hogy hatást gyakoroljunk a további fejlődésre elképzelésinknek megfelelő irányban, s hogy továbbra is kézben tartjuk a kezdeményezést. Egyetértünk a dokumentumtervezettel, s vele kapcsolatban nincsenek semilyen megjegyzéseink. Teljes mértékben megfelel a helyzetre és az elért eredményekre vonatkozó értékelésünknek. Az összeurópai biztonság és együttműködés alapelveinek körvonalazott programját hatékonnak tartjuk kezdeményezésünk további támogatását célzó mozgósítás szempontjából, s e programot az előkészítő tárgyalások reá-

lis alapjának tekintjük. Ugyancsak teljes mértékben egyet-
értünk az európai leszéreléssel kapcsolatos kérdések megvi-
tatásához való elvi hozzáállással is. A nyilatkozat jó alap-
ként szolgál közös összehangolt akcióinkhoz, amelyek to-
vábbra is új sikereink zálogát képezik.

x x x x x x

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR